

March 14, 1958

Director General Ogrodziński, 'Record of Conversation'

Citation:

"Director General Ogrodziński, 'Record of Conversation'", March 14, 1958, Wilson Center Digital Archive, *Polskie dokumenty dyplomatyczne 1958* (Warszawa: Polski Instytut Spraw
Mie

dzynarodowych, 2011), Document #95, pp.222-223. Translated by Jerzy Giebułtowski.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/208979>

Summary:

American Ambassador Beam informs Ogrodziński that American missions abroad will be filling out an assessment of the Rapacki Plan. Beam also mentions upcoming secret American-Soviet talks.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY)

Original Language:

Polish

Contents:

Original Scan
Translation - English

9) Należy dążyć do skłonienia mocarstw zachodnich i NRF do udzielania odpowiedzi na nasze memorandum.

10) Należy uwzględnić w działalności wokół planu nowe niebezpieczeństwo wynikające z forsowania przez USA uzbrojenia Bundeswehry w broń atomową. W tej sprawie nie można zajmować biernego stanowiska. Należy w rozmowach i oświadczeniach zwracać uwagę na poważne konsekwencje, jakie musiałaby pociągnąć decyzja NATO uzbrojenia Bundeswehry w broń jądrową.

11) Należy liczyć się z prawdopodobieństwem udziału Polski w konferencji ministrów spraw zagr. i konferencji na szczytach i szykować się do tego.

Narada miała charakter roboczy, należy ją uznać za udaną.

/-/ Naszkowski

AMSZ, z. 10, w. 50, t. 478

95

*14 marca, notatka dyrektora generalnego
z rozmowy z ambasadorem USA na temat planu Rapackiego*

Warszawa, dnia 14.3.1958 r.

Ścisłe tajne

Notatka

A) 13 bm. na kolacji u Szwajcarów ambasador amerykański Beam zainicjował ze mną rozmowę na stronie, by mi zakomunikować:

„Departament Stanu wydał polecenie wszystkim zainteresowanym placówkom amerykańskim za granicą, by przekazały mu w terminie kilku tygodni ocenę Planu Rapackiego. Ocena winna sprecyzować, w jakim stopniu realizacja Planu Rapackiego byłaby dla całości interesów amerykańskich na świecie:

- 1) korzystna politycznie,
- 2) niekorzystna politycznie,
- 3) korzystna militarnie,
- 4) niekorzystna militarnie.

15 marca

96

Instrukcja mówi, że ocena ma być dokonana całkowicie sine ira et studio, t.zn. – jak interpretował Beam – ambasadorowie w swoich odpowiedziach nie powinni ulegać sugestii dotychczasowego, negatywnego stanowiska State Department.

Beam dodał jednocześnie, że nie należy traktować jego wypowiedzi jako uzasadniającej optymizm co do ostatecznego ustosunkowania się State Department do Planu Rapackiego. Chciał tylko podkreślić, że „odpowiedź amerykańska na nasze wystąpienia z 14 lutego będzie b. rzeczowa”.

B) Na moje zapytanie o ocenę szans spotkania Wschód–Zachód – Beam miał jedną interesującą wypowiedź: Jego zdaniem rozmowy poufne amerykańsko-radzieckie na ten temat właściwie jeszcze się nie rozpoczęły, ale zapewne wkrótce się rozpoczną.

C) W szerszym gronie, w obecności Szweda, Szwajcara i Fina – Beam odpowiadając na ich pytania z dużym przekonaniem twierdził, że Battle Act zostanie w tym roku uchylony przez Kongres. Sądzi, że nastąpi to po debacie ludowej, a przed rozpoczęciem kampanii wyborczej³¹.

/-/Ogrodziński

AMSZ, ZD 6/77, w. 59, t. 829

96

15 marca, notatka Departamentu II: informacje chargé d'affaires ambasady Danii w sprawie ucieczek pasażerów statku „Batory”

NOTATKA

z rozmowy z chargé d'affaires Danii Rechendorffem w dn. 15.III.58

1. Rozmowa nastąpiła na jego żądanie. R. zawiadomił mnie, że jutro wyjeżdża na 10 dni do Kopenhagi w spr. służbowych i prywatnych, gdzie m.in. zamierza spotkać się z Tow. Dobrowolskim.

³¹ Dokument przekazany kurierem do polskich placówek w Waszyngtonie, Nowym Jorku, Londynie, Ottawie, Oslo, Kopenhadze, Sztokholmie, Paryżu, Rzymie, Bernie, Genewie, Pradze, Moskwie, Belgradzie i Berlinie (ambasada i misja wojskowa).

95

March 14, director general's record of conversation
with the US ambassador on the Rapacki Plan

Warsaw, March 14, 1958
Top Secret

Record of conversation

A) On the 13th of this month, at a supper with the Swiss, the American ambassador Beam initiated conversation with me, away from the others, in order to inform me:

"The State Department instructed all the interested American missions abroad to submit their assessment of the Rapacki Plan within a few 3 weeks. The assessment ought to specify to what extent implementation of the Rapacki Plan would be, from the point of view of the entirety of American interests in the world:

- 1) advantageous politically,
- 2) disadvantageous politically,
- 3) advantageous militarily,
- 4) disadvantageous militarily,

The instruction specifies that the assessment should be carried out completely *sine ira et studio*, i.e., as Beam interpreted it, in their replies the ambassadors should not yield the suggestion of the current, negative stance of the State Department.

Beam added at the same time that his statement should not be treated as an attempt to justify opinion of the Rapacki Plan. He merely wished to stress that "US reply to our statement of February 14 will be v. substantive."

B) When I asked about his assessment of the chances of an East-West meeting, Beam made one interesting statement: In his opinion, secret American-Soviet talks have not actually begun yet, but will soon.

C) In a larger company, in the presence of a Swede, a Swiss, and a Finn, Beam replied to their questions with a strong conviction in his voice that the Battle Act would be lifted by Congress this year. He believes that this would take place after the people's debate and before the election campaign begins.³[\[1\]](#)

/-/ Ogrodziński

AMSZ, ZD 6/77. w. 59, t. 829

31 Document sent by courier to Polish diplomatic missions in Washington, New York, London, Ottawa, Oslo, Copenhagen, Paris, Rome, Bern, Geneva, Prague, Moscow, Belgrade, and Berlin (embassy and military mission).